

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَضْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾

★ 164 Göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün birbiri peşinden gelmesinde, insanlara fayda veren şeylerle yüklü olarak denizde yüzüp giden gemilerde, filolarda, Allah'ın gökten indirdiği, ölü toprağı canlandırdığı suda, her tür canlıyı yeryüzünde üretmesini sağlayıp yaygınlaştırmada, rüzgârları değişik yönlerden estirmesinde, gök ile yer arasında ilâhî düzene boyun eğen bulutlarda, ilimle ve tecrübeyle gelişmeye devam eden, eşyanın hakikatini kavrayan, aklını faydalı kullanabilen toplumlar için Allah'ın varlığını ve birliğini ispatlayan deliller, birçok konunun çözümüne, keşfine işaretler vardır.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾

165 İnsanlardan bazıları, Allah'ı bırakıp, kulu durumundakilerden taş yığınlarını, putları şahısları tanrılaştırarak, bile bile Allah'a eş tanrılar haline getirir de, onları Allah'ı sever gibi severler. İmân edenlerin Allah'a olan sevgileri ise, onlarınkinden çok daha fazladır. Keşke zâlimler, inkâr ile, put sevgisiyle kendilerine haksızlık yapanlar, şirke girenler, cezayı gördükleri zaman anlayacakları gibi, bütün kuvvetin Allah'a ait olduğunu ve Allah'ın azâbının şiddetini önceden anlayabilselerdi.

إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوُا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾

166 İşte o zaman görecekler ki, kendilerine uyulup arkalarından gidilenler, uyanlardan hızla uzaklaşırlar, o anda, her iki taraf da azâbı görürler, aralarındaki bütün bağlar parça parça kopar.

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّأُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٧﴾

167 Onlara uyanlar:

“- Ah, keşke bizim için dünyaya bir dönüş fırsatı olsaydı da, onların bizden uzaklaştıkları gibi, biz de onlardan uzaklaşsaydık” derler. İşte azâbı gördükleri gibi, Allah pişmanlık üstüne pişmanlık duyacakları amellerini de onlara bir bir gösterecektir. Onlar bu ateşten de çıkamayacaklar.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٦٨﴾

★ 168 Ey insanlar, yeryüzündeki nimetlerimin helâlin-den, temizinden, sağlıklısından yiyin. Şeytanın, şeytan tıynetli ahlâksız azgınların, şeytanî güçlerin peşlerine takılmayın, izlerinden gitmeyin. Çünkü o size açık bir düşmandır.

إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

169 Şeytan ve şeytanî güçler size, kötülüğü, meşrû olmayan şehvî fiilleri, gayrimeşrû ilişkileri, zinayı, haddi aşmayı, cimriliği, ahlâksızlığı ve Allah hakkında bilmediğiniz, bilemediğiniz şeyleri söylemenizi emrederek size rehberlik eder.